

Beleidsnotitie zorgplicht sociale veiligheid Delta-onderwijs

Inleiding

Deze beleidsnotitie beoogt een verzameling te zijn van beleidsstukken rondom sociale veiligheid bij Delta-Onderwijs. Tevens geeft het een overzicht van wet- en regelgeving en beleidsuitspraken op landelijk en bestuurlijk niveau.

De Stichting School en Veiligheid heeft een systematiek ontwikkeld, waarmee het veiligheidsbeleid van scholen in kaart wordt gebracht. De door deze stichting gebruikte inhoudsopgave is leidend in onderliggend stuk. Successievelijk zal worden aangegeven wat wettelijk verplicht is en wat wordt aanbevolen. Delta-onderwijs zal op bestuursniveau prioriteit geven aan de uitvoering van alle wettelijk verplichte onderdelen. Tevens wordt dit document gebruikt als voortgangsrapportage. Twee personen hebben de taak om dat proces op bestuursniveau te monitoren onder verantwoordelijkheid van de portefeuillehouders onderwijs/kwaliteitszorg. Deze portefeuillehouders zullen jaarlijks monitoren of en welke onderdelen op bestuursniveau verder moeten worden ontwikkeld. Scholen hebben de mogelijkheid om zich op schoolniveau te profileren door beleid te maken op aanbevolen punten uit de volgende lijsten.

1. Visie bestuur

Kinderen doen op school niet alleen vakkennis en -vaardigheden op, het is ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten, kennis maken met de samenleving, met normen, waarden en omgangsvormen. Daar hoort bij dat zij leren, oefenen en soms ook grenzen overschrijden. Didactiek en pedagogiek begeleiden dit leer- en ontwikkelingsproces. In een veilig schoolklimaat zijn er grenzen en regels, wordt adequaat opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag en worden leerlingen aangemoedigd om positief gedrag te laten zien.

2. Kader veiligheidsbeleid

In de Wet Primair Onderwijs (WPO) staat het volgende:

Het bevoegd gezag draagt zorg voor de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen op school, waarbij het bevoegd gezag in ieder geval:

- Beleid voert met betrekking tot de veiligheid.
- Veiligheid van de leerlingen op school monitort met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft.
- Ervoor zorgt dat bij een persoon ten minste de volgende taken zijn neergelegd:
 - Coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten
 - Fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

Ook in de Arbowet zijn elementen te vinden, die te maken hebben met veiligheidsbeleid. We hebben er echter hier voor gekozen om het arbobeleid van Delta-onderwijs te beschrijven in een aparte notitie, waarbij daar waar nodig, verwezen zal worden. Ook is er contact met de medewerker personeelszaken, met betrekking tot punten die elkaar overlappen. (Arbobeleidsplan Delta-onderwijs, december 2017)

De onderwijsinspectie beschrijft veiligheid in zijn nieuwe toezicht voor 2017 als volgt:

Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.

Basiskwaliteit:

De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen in en om de school gedurende de schooldag. Dit blijkt onder andere uit de beleving van de veiligheid en het welbevinden van leerlingen. De school monitort dit tenminste jaarlijks. De school heeft een veiligheidsbeleid (beschreven in het schoolplan of een ander document), gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren. De school heeft een persoon als aanspreekpunt als het gaat om pesten en voor coördinatie van het beleid tegen pesten.

Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De uitingen van leerlingen en personeel zijn in lijn met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Eigen aspecten van kwaliteit:

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze?

Te denken valt aan:

- *Beleid sociale media*
- *Preventieve maatregelen*
- *Afstemming met actoren buiten de school*

Toelichting wettelijke eisen:

De wet bepaalt dat de school ten minste een veiligheidsbeleid (sociale, psychische en fysieke veiligheid) heeft beschreven en voert dat bestaat uit een samenhangende set van maatregelen gericht op preventie en op het afhandelen van incidenten (art. 4c en art. 12, lid 2, WPO). Daarvoor is nodig dat leraren een veilige ruimte scheppen, waarin duidelijke afspraken gelden en het mogelijk is om sociaal gedrag aan te leren (art. 4c, WPO en art. 8, tweede lid, WPO).

De wet geeft aan dat de school de veiligheid van leerlingen jaarlijks monitort met een gestandaardiseerd instrument dat een representatief en actueel beeld geeft (art. 4c, eerste lid, onder b, WPO). Een school kan pas goed beleid ten aanzien van sociale veiligheid (art. 4c, eerste lid, onder a, WPO) voeren als zij inzicht heeft in de feitelijke en ervaren veiligheid en het welbevinden van de leerlingen.

Voor ouders en leerlingen is het van belang dat ze een laagdrempelig aanspreekpunt hebben binnen de school, wanneer er sprake is van een situatie waarin gepest wordt. Daarom schrijft artikel 4c, eerste lid, onderdeel c, van de WPO voor dat iedere school de navolgende taken op school belegt bij een persoon:

- coördinatie van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten op school;
- fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

Het onderwijs op de school moet mede gericht zijn op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie (art. 8, derde lid, onder b, WPO en art. 9, negende lid, WPO in combinatie met kerndoel 37). Daarom dienen de uitingen van leraren in lijn te zijn met de democratische rechtsstaat, en dient te worden ingegrepen als de uitingen van leerlingen daarmee in strijd zijn.

3. Veiligheidsbeleid Delta-onderwijs

In het strategisch beleidsplan 2015-2019 staat over veiligheid:

Een school is een veilige omgeving. Ieder binnen Delta-onderwijs werkt mee en zet zich in om dit te bewerkstelligen.

In het kader van kwaliteitsbeleid op bestuursniveau, zullen in deze notitie alle formele documenten, die op bestuursniveau zijn vastgesteld worden geordend en geactualiseerd, zodat bovenschools beleid bij elkaar staat. Daarnaast zal worden aangegeven welke formele documenten op de scholen aanwezig moeten zijn. Voor zover individuele scholen er behoefte aan hebben, zullen voorbeeldteksten worden aangeleverd.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van het digitaal veiligheidsplan van de Stichting School en Veiligheid. De indeling in de navolgende paragrafen is daarop gebaseerd. Op deze manier wordt in beeld gebracht of er op bestuurs- en schoolniveau hiaten zitten met betrekking tot het veiligheidsbeleid en de wettelijke verplichtingen die bestuur en scholen hebben.

3.1 Gezamenlijk ontwikkelen en kennis hebben van visie, kernwaarden, doelen, regels en afspraken

WETTELIJK VERPLICHT				
<i>De school heeft afspraken of protocollen gemaakt voor vormen van grensoverschrijdend gedrag of incidenten, waarvoor dat wettelijk verplicht is.</i>				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	Bijlagen + Vaststellingsdatum	v
Klachtenprocedure	X		Bijlage 1: Klachtenregeling, april 2006.	v
Schorsing/verwijdering	X		Bijlage 2: Plaatsing schorsings- en verwijderingsbeleid april 2015.	v
Grensoverschrijdend gedrag ouders*	X		Bijlage 2: Plaatsing schorsings- en verwijderingsbeleid, april 2015.	v
Ongevallenregistratie personeel	X		Bijlage 3.1 December 2017	v
Ongevallenregistratie leerlingen		X	Bijlage 3 Voorbeeld SBO De Wissel voor leerlingen.	v
Medisch handelen	X		Bijlage 4: Protocol medische handelingen. Dec. 2017	v
Pestprotocol / cyberpesten		X	Heeft elke school zelf.	v
Meldcode huiselijk geweld*	X		Bijlage 5: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. In juli 2018 komt PO-raad en besturenorganisatie kinderopvang met aangepaste versie incl. afwegingskader.	
Geweld, vechten, mishandeling, bedreiging, chantage, radicalisering*	X		Bijlage 6: Agressie en geweld of dreigen met.	
Discriminatie	X		Bijlage 7: discriminatie en racisme. Maart 2018	v
Seksuele intimidatie in de schoolsituatie	X		Bijlage 8: Seksueel gedrag tussen personeel en leerling. Maart 2018	v
Calamiteiten		X	Elke school heeft ontruimingsplan.	v
Spijbelen en verzuim	X	X	Bijlage 9: Dit staat in elke schoolgids	v

<i>Alle betrokkenen kennen de visie, kernwaarden, doelen, regels, afspraken en protocollen of weten waar ze die kunnen vinden.</i>				
Alle medewerkers, inclusief nieuwkomers, informeren.*	X	X	Structureel 1x per jaar agenderen en nalopen	
AANBEVOLEN				
<i>De school heeft een visie op veiligheidsbeleid geformuleerd (op schoolniveau of op bestuursniveau)</i>				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	bijlagen	v
De school hanteert kernwaarden m.b.t. sociale veiligheid, bijvoorbeeld op basis van haar identiteit.		X		
De school heeft zich concrete doelen gesteld m.b.t. sociale veiligheid.		X		
De school evalueert systematisch de gestelde doelen m.b.t. sociale veiligheid.		X		
De school heeft schoolregels opgesteld.		X		
Er zijn duidelijke afspraken over gedrag en toezicht buiten de school, zoals op de speelplaats of in de fietsenstalling.		X		
Er zijn goede afspraken en regels m.b.t. schoolreisjes/ schoolkampen en die zijn voor iedereen duidelijk.		X		
In de klassen worden (jaarlijks) gezamenlijk gedragen gedragsregels opgesteld.		X		
De school heeft afspraken of protocollen vastgelegd m.b.t. veel voorkomende vormen van grensoverschrijdend gedrag of incidenten, waarvoor dat niet wettelijk verplicht is.		X		
De school betreft alle geledingen actief bij het formuleren van visie, kernwaarden, doelen en regels		X		

3.2 Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's; audits en monitoring

WETTELIJK VERPLICHT				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	bijlagen	v
De school heeft een goed en actueel beeld van de beleving van de sociale veiligheid op school door monitoring onder leerlingen, personeel, ouders en andere betrokkenen bij de school.	X	X	Elke 2 jaar wordt het tevredenheid onderzoek van Beekveld & Terpstra afgenomen.	✓
De school moet jaarlijks kunnen aantonen hoe veilig het is in de school door een representatief aantal leerlingen te ondervragen op sociale en fysieke veiligheid en aantasting daarvan. Scholen mogen zelf monitor kiezen.	X	X	Bijlage 10 Maart 2018	
De school benut wettelijk verplichte bronnen om een beeld te vormen van veiligheidsrisico's en incidenten.	X	X	Zie bijlage 11 Arbobeleidplan, paragraaf 4: RI&E December 2017	✓

AANBEVOLEN				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	bijlagen	v
De school heeft een goed beeld van veiligheidsrisico's en incidenten.		X		
De school benut niet-wettelijk verplichte bronnen om een beeld te vormen van veiligheidsrisico's en incidenten	X	X		
De school benut informatie over veiligheidsrisico's en incidenten actief en regelmatig voor het ontwikkelen of bijstellen van beleid in de praktijk.	X	X		

3.3 Scheppen van voorwaarden, beleggen van taken, samenwerken met ouders en externe partners

WETTELIJK VERPLICHT				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	bijlagen	v
In de school zijn wettelijk verplichte taken/funcities m.b.t. sociale veiligheid belegd*	X	Elke school heeft een vertrouwens-/ contactpersoon, coördinator beleid rondom pesten, aanspreekpunt in het kader van pesten.		
De school heeft een algemeen privacyreglement t.b.v. de privacybescherming van ouders en leerlingen, ook voor de samenwerking met en uitwisseling van gegevens met externe partners, bijv. in ZAT of ondersteuningsteam*	X	Is in mei 2018 vastgesteld.	Bijlage 12 AVG-beleid Delta- onderwijs mei 2018 Bijlage 13: Statuut verwerking leerlingen- gegevens, december 2007. Wellicht hoort ons vastgestelde IEC-beleid op deze plaats; bijlage 14, september 2010.	
De school beschikt over een klachtenregeling en een vertrouwenspersoon en is aangesloten bij een onafhankelijke klachtencommissie	X	X	Bijlage 1: Klachtenrege- ling, april 2006.	
De school beschikt over een meldingsregeling misstanden. Dit geldt voor alle scholen van Delta-onderwijs.	X	X	Bijlage 15: klokkenluid- sregeling	

AANBEVOLEN				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	bijlagen	v
De school onderzoekt regelmatig of ruimtes, materialen, buitenruimtes, toezicht enz. zodanig zijn ingericht dat de sociale veiligheid daarmee gediend is.		X		
De school neemt signalen van leerlingen en personeel over onveilige ruimtes en materialen serieus.		X		
In de school zijn niet-wettelijk verplichte taken/functies m.b.t. sociale veiligheid belegd.		X		
Er zijn goede afspraken gemaakt met belangrijke externe partners uit jeugdhulp en veiligheid, om zo nodig ondersteuning of hulp te kunnen bieden aan leerlingen, ouders en leraren.		X		
De school nodigt ouders/leerlingen altijd uit of vraagt anders hun toestemming voor besprekingen over de voor hen benodigde (extra) ondersteuning en hulp, zowel intern als met externe partners.		X		
De rol die ouders binnen de school hebben op pedagogisch vlak is duidelijk.		X		

3.4 Positief pedagogisch handelen; ondersteunende houding, voorbeeldgedrag, verbindende relaties

AANBEVOLEN				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	bijlagen	v
De school heeft uitgangspunten voor positief pedagogisch handelen geformuleerd.		X		
De school maakt uitgangspunten voor positief pedagogisch handelen waar in de praktijk.		X		
De school stimuleert dat alle personeelsleden voorbeeldgedrag vertonen op het gebied van positief gedrag.		X		
De school stimuleert dat alle personeelsleden de uitgangspunten en school- en gedragsregels consequent naleven.		X		
De school bevordert dat alle teamleden over de daarvoor benodigde houding en vaardigheden beschikken.		X		
De school treft maatregelen als personeelsleden niet voldoen aan bovenstaande drie punten.		X		

De school werkt actief aan een helder beleid m.b.t. belonen en straffen		X		
Er wordt gestimuleerd dat er in de school een "aanspreekcultuur" ontstaat, waarin iedereen (ook leerlingen en ouders) elkaar kan aanspreken op grensoverschrijdend of onveilig gedrag.		X		
De school stemt pedagogisch handelen af met ouders.		X		

3.5 Preventieve activiteiten en programma's in de school, gericht op leerlingen, ouders en personeel

WETTELIJK VERPLICHT				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	Bijlagen	√
In de klassen worden leerstof, activiteiten of programma's aangeboden, gericht op het bevorderen van positief gedrag en het tegengaan van onveilig gedrag.		X	Zie verwijzing naar kerndoelen in schoolplan.	√
Die scholing en training (op gebied van competenties) wordt aangeboden aan alle betrokken functionarissen binnen de school. (heeft betrekking op ARBO-beleid)	X	X		

AANBEVOLEN				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	bijlagen	√
Leerlingen worden gewezen op hulpmogelijkheden bij problemen of onveiligheid op school, thuis of in vrije tijd		X		
Leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat er "geheimen" zijn waarover je moet praten en met wie zij kunnen praten.		X		
Scholing en training van het personeel op het gebied van competenties voor het bevorderen van sociale veiligheid en omgaan met grensoverschrijdend gedrag, gestimuleerd en gefaciliteerd.		X		

3.6 Signaleren en effectief handelen bij signalen, grensoverschrijdend gedrag en incidenten

AANBEVOLEN				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	bijlagen	v
De school werkt actief met een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem om leerlingen in hun gedrag te volgen.		X		
De school is voldoende in staat om signalen van onveiligheidsgevoelens of onveilig gedrag, waaronder pesten, bij leerlingen en personeel op te merken.		X		
Expliciete signalen van leerlingen en ouders over onveiligheid en pesten worden altijd serieus genomen.		X		
Iedereen binnen de school weet met wie hij signalen kan delen en dit gebeurt ook. De school kent de eventuele belemmeringen om dit te delen.		X		
De school heeft een heldere ondersteuningsstructuur voor het (multidisciplinair) wegen van ondersteuningsbehoeften en veiligheidsrisico's en het vaststellen en in gang zetten van een aanpak daarvoor.		X		
De samenwerking met externe partners van jeugdhulp en veiligheid is in de ondersteuningsstructuur effectief georganiseerd.		X		
De toegang tot zware en lichte hulp voor leerlingen en/of ouders is binnen de ondersteuningsstructuur efficiënt geregeld.		X		
De gemaakte afspraken en protocollen worden altijd nageleefd bij grensoverschrijdend gedrag of incidenten.		X		
De school zorgt altijd voor goede opvang voor slachtoffers van incidenten, waaronder pesten.		X		
De school zorgt altijd voor goede opvang van getuigen van een incident, waaronder pesten.		X		
De school zorgt altijd voor duidelijkheid naar de dader(s), ook bij pesten.		X		
De school registreert incidenten t.b.v. het gezamenlijk leren van ervaringen.		X		

3.7 Borging van een continu en cyclisch proces, ingebed in de totale pedagogische aanpak en schoolontwikkeling

AANBEVOLEN				
beleid	bestuursniveau	schoolniveau	bijlagen	v
Opzetten van een systeem voor borging van een continu en cyclisch proces (kan via de vragenlijst op digitaalhandelingsplan.nl)		X		